Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi
HE 13/2025 vp

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa sekä asiantuntijaa kuultavaksi

Lausuntopyyntö 17.3.2025 Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Lausunnon valmisteluun on saatu kommentteja myös Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoilta.

Esitys sisältää ehdotuksen valtion aluehallintouudistukseen liittyvästä lainsäädännöstä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen mykyiset eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät Ruokavirastoon

Hallituksen esityksen mukaan
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ympäristöterveydenhuollon tehtävien hallinnon rakennetta tiivistetään siirtämällä tehtävät aluehallintovirastoista Ruokavirastoon. Siirron tavoitteena on yhtenäistää valvontaa, joustavoittaa resurssien käyttöä ja vähentää päällekkäisyyksiä tehtävien hoidossa. Eläintautiepidemioiden hoidossa lyhyt hallinnollinen ketju sujuvoittaisi toimintaa. Ruokavirasto pystyisi myös laajemmilla resursseilla tarjoamaan asiantuntijoille mahdollisuuden erikoistua, jolloin asiantuntemus syvenee ja tehtävien hoito tehostuu. Alueellinen läsnäolo turvataan, ja keskushallinnon parantunut alueiden tuntemus tuo hyötyjä toimijoille.

Aluehallintovirastoista Ruokavirastoon siirtyvien eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtävien osalta Ruokaviraston on järjestettävä alueellinen läsnäolo. Alueellisen eläintautivalmiuden ylläpito on yksi keskeisimpiä aluehallintovirastojen eläinlääkintähuollon sektorin tehtäviä. Valmiuden ylläpito edellyttää alueellisen tuotantorakenteen ja toimijoiden sekä alueellisten erityispiirteiden tuntemista ja huomioon ottamista. Alueellisten eläintautivalmiusvarastojen ylläpito ja kunnaneläinlääkärien kouluttaminen ovat osa alueellista varautumista. Aluehallintovirastoilla on myös muilla eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sektoreilla merkittävä rooli alueensa kuntien ja kunnan viranhaltijoiden ohjauksessa ja koulutuksessa. Tämä edellyttää tiiviiden alueellisten kontaktien säilymistä. Siirtyvät tehtävät edellyttävät muutoksia Ruokaviraston nykyisiin organisaatio- ja toimipaikkaratkaisuihin. Kustannusvaikutusta ei voi arvioida vielä.

Kommentteja

- On huolehdittava, että alueellinen tuntemus ja osaaminen alueen erityispiirteistä säilyvät siirron organisointivaiheessa sekä myös viranhaltijakunnan myöhemmin vaihtuessa.

- Sidosryhmäyhteistyön jatkuminen on turvattava myös uudessa organisaatiossa.

- Aluehallintovirastot palvelevat hyvällä aluetuntemuksella alueensa asukkaita laaja-alaisissa tehtävissään. Asiakaspalvelun saatavuuden ja sujuvuuden ei tulisi siirron myötä heikentyä. Säästötoimien vuoksi keskusvirastotasolla on vähennetty asiakaspalvelua, esimerkiksi puhelinneuvontaa karsimalla, mikä on heijastunut lisääntyneenä palvelutarpeena aluehallintovirastojen suuntaan. Sama neuvonnan ja siihen tarvittavan resurssin tarve tulee jatkumaan myös uuteen virastoon siirryttäessä. Riittävät resurssit niin perustehtäviin kuin yllättäviin esimerkiksi vastustettavien eläintautien esiintymisen tilanteisiin on turvattava jatkossakin.

- Viranomaisen tulee olla tavoitettavissa ja lähestyttävissä, asiakkaina ovat kansalaiset ja yhteistyötahot, oleellisina kunnalliset virkaeläinlääkärit, joiden virkatyötä aluehallintovirastot ovat ohjanneet.

- Eri viranomaisten toimintatapojen yhteensovittaminen uudessa organisaatiossa on huomioitava, esimerkkeinä nykyiset Ruokavirasto ja aluehallintovirastot sekä Elyt ja mahdolliset haasteet siinä

- Organisaation uudistuksen onnistunut toteutus vaatii rahoitusta, jota sille tulisi riittävästi ja riittävän kauan osoittaa. Tietojärjestelmien toiminnan turvaaminen jatkossakin aiheuttaa muutostöitä ja uusia kustannuksia, jotka tulisi voida huomioida välttämättöminä menoina
- Aluehallintovirastojen osalta luetelluista koe-eläintehtävistä on jäänyt osa puuttumaan (toimintaluvat ja laitosten valvonta)
- Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan liittyen eläinlääkintähuoltoa koskevat tehtävät siirtyvät lakiehdotuksen mukaisesti Ruokavirastoon, eikä perustettavaan Lupa- ja valvontavirastoon siirry vuoksi eläinlääketieteellistä osaamista. Kunnan eläinlääkintähuoltoa koskevat kantelut tulisi selkeyden vuoksi säätää Ruokaviraston tehtäväksi.

Johtaja Maria Siurua

Lääninеläinlääkäri Anitta Massinen

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 6, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Tämä asiakirja PSAVI/2895/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/2895/2025 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Siurua Maria 25.03.2025 16:06

Esittelijä Massinen Anitta 25.03.2025 16:04